

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta.

Kyseessä on hallitusohjelmakirjauksiin pohjautuva luonnos, ja hallituksen esityksen sisällöstä linjataan hallituksessa lausuntokierroksen jälkeen.

Tausta

Esityksellä toimeenpannaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksia kuntien toissijaisen vastuun tarkentamisesta vain aitoihin markkinapuutetilanteisiin ja sidosyksiköiden ulosmyyntirajojen yhtenäistämistä viiteen prosenttiin tai 500 000 euroon liikevaihdosta.

Lisäksi säädettäisiin jätetoimialaa koskevasta poikkeuksesta hankintalakiin esitetystä sidosyksiköiden 10 % vähimmäisomistusvaatimuksesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa jätetoimialan kilpailuneutraliteettia eli tasavertaisia kilpailuolosuhteita julkisten ja yksityisten toimijoiden välillä sekä avata markkinoita rajoittamalla kunnan jäteyhtiöiden toimintaa kilpailuilla markkinoilla.

Säännösmuutosten tavoitteena on lisätä markkinapuutteen todentamisen luotettavuutta, parantaa menettelyn läpinäkyvyyttä ja tehostaa toiminnan valvontaa sen varmistamiseksi, ettei toissijaisen vastuun palveluita tarjottaisi silloin, kun markkinoilta on löydettävissä markkinaehtoista jätehuoltopalvelua. Samalla tavoitteena on varmistaa toissijaisten jätehuoltopalveluiden saatavuus silloin, kun markkinaehtoista palvelua ei ole saatavilla.

Tavoitteena on parantaa yksityisten jätehuoltoalan yritysten toimintaedellytyksiä säätämällä kunnalle velvollisuus hankkia jätteenkuljetuspalvelut kilpailuttamalla poikkeustilanteita lukuun ottamatta.

Ulosmyyntirajaa koskevan ehdotuksen tavoitteena on rajoittaa kuntien jäteyhtiöiden toimintaa kilpailuilla markkinoilla, avata markkinoita jätetoimialalla ja luoda lisää valinnanvaraa jätehuoltopalveluja tarvitseville yrityksille. Tarkoituksena on tiukentaa kuntien jäteyhtiöiden ulosmyyntirajaa selvästi nykyisestä hallitusohjelman kirjaus ja EUT:n ratkaisu huomioon ottaen.

Jätetoimialalla toimivien sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevan poikkeuksen perusteella kuntien jäteyhtiöt eivät joutuisi muuttamaan nykyistä omistusrakennettaan.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/12570/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/12570/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus YM034:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 31.7.2026.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa hallitussihteeri Johanna Routio puh. 029 5250 137 (27.5. alkaen).
Sähköpostiosoite on muotoa etunimi.sukunimi(at)gov.fi.

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM034:00/2024> - Hankesivu, hanketunnus YM034:00/2024

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/df82d063-1771-40a5-b93d-b63f1eb84f7c/4de13004-629c-4824-b81e-93c10f932277/KIRJE_20260520133611.PDF - Vaikutusarvio: Jätealaa koskevat muutosesitykset, Owalgroup, maaliskuu 2026

Liitteet:

[Luonnos_hallituksen_esitykseksi.pdf](#)

[Utkast_RP_huvudsakligt_innehåll_och_paragrafer.pdf](#)

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Business Finland
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK
Elintarviketeollisuusliitto ry
Energiateollisuus ry
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta

Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hämeenlinnan kaupunki
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta

Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaupan liitto ry
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kemianteollisuus ry
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempelen kunta
Keravan kaupunki
Keuruun kaupunki
Kierrätysteollisuus ry
Kihniön kunta
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korkein hallinto-oikeus
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajaliitto ry
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta

Laitilan kaupunki
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Lupa- ja valvontavirasto
Luumäen kunta
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto ry
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Materiaalikierto ry
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Motiva
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta

Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Petäjäveden kunta
Pidä Lappi Siistinä ry
Pidä Saaristo Siistinä ry
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pietarsaaren kaupunki
Pihtiputaan kunta
Pirkkalan kunta
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Pyhtään kunta
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päivittäistavarakauppa PTY ry
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rakennusteollisuus RT ry

Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Solkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen biokierto ja biokaasu ry
Suomen Kiertovoima ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen ympäristökeskus
Suomen Yrittäjät ry
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Sysmän kunta

Säkylän kunta
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Terveystieteiden tutkimuskeskus THL
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tilastokeskus
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK
Turun hallinto-oikeus
Turun kaupunki - Åbo stad
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalalan kunta
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Valkeakosken kaupunki
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
VTT - valtion teknillinen tutkimuskeskus
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki

Ypäjän kunta
Ålands landskapsregering
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunto

33 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

36 § Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

44 § Kirjanpito jätehuoltopalvelusta ja kuljettajan tiedonantovelvollisuus

78 § Kunnan jätemaksu

124 § Tarkastukset ja valvontasuunnitelmat

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

Voimaantulosäännös

Huomiot ehdotusten pääasiallisten vaikutusten tarkastelusta

Huomiot muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevasta tarkastelusta

Huomiot suhdetta perustuslakiin ja säätämisympäristöstä koskevasta jaksosta

Muuta huomioitavaa

Uski Veli-Matti
Ympäristöministeriö

Routio Johanna

